

Bemærkninger til forslaget

Ved en kendelse af 20. september 1990 har Konkurrenceankenævnet ophævet et pålæg af 5. september 1989 fra Gas- og Varmeprisudvalget om udformning af vedtægterne i et forbrugerejet fjernvarmeværk.

Kendelsen, der er af meget principiel karakter, underkendte en praksis, som Gas- og Varmeprisudvalget havde anlagt ved behandling af klagesager om manglende forbrugerindflydelse i forbrugerejede fjernvarmeværker.

Kendelsen fastslår, at der ikke i den gældende lov om varmforsyning er hjemmel for Gas- og Varmeprisudvalget til at kunne gribe ind i forhold til den type af vedtægtsbestemmelser.

Med denne kendelse er forbrugerne afskåret fra klagemuligheder i forhold til urimelige vedtægtsbestemmelser, som ikke sikrer en indflydelse, der står i et rimeligt forhold til det faktiske antal forbrugere og det faktiske varmeforbrug.

Problemet har typisk bestået i, at vedtægterne har fastlagt én stemme pr. tilsluttet andelshaver. Herved er i praksis opstået endog meget betydelige skævheder i indflydelsen, hvor større bebyggelser, der er kollektivt tilsluttet (udlejningsbyggerier eller ejerlejlighedsforeninger m.v.), kun har haft en uhyre ringe indflydelse, som slet ikke modsvarer det faktiske antal husstande i de pågældende byggerier. Brugerindflydelsen burde i rimeligt omfang svare til varmeaftager.

I den konkrete sag, som førte til den principielle kendelse fra Konkurrenceankenævnet, havde de boligbebyggelser, som havde klaget til Gas- og Varmeprisudvalget, ca. 54 pct. af det samlede varmeforbrug i det pågældende fjernvarmeværk, men kun 1 pct. af stemmerne på generalforsamlingen. Et meget stort antal husstande i de berørte bebyggelser var hermed i praksis afskåret fra indflydelse på varmeværkets drift, og det førte til et stort antal konflikter og mange klagesager om værkets drift.

I en række andre sager har de traditionelle vedtægter for forbrugerejede fjernvarmeværker også vist sig at give problemer med at sikre en ligelig forbrugerindflydelse. Der findes også eksempler på den omvendte problemstilling, hvor fjernvarmeværker ejet af kollektive bebyggelser ikke har sikret en rimelig indflydelse for enkelte individuelt tilsluttede forbrugere.

Disse problemer bliver yderligere skærpet ved tvangstilslutninger af blokcentraler og lignende til større fjernvarmesystemer. Den manglende sikring af forbrugerindflydelse kan derfor også skabe unødige problemer for en hensigtsmæssig udbygning af de kollektive varmforsyningsanlæg.

Den manglende sikring af forbrugerindflydelsen indebærer også en risiko for, at der opstår behov for en bureaukratisk og uhensigtsmæssig centraldirigering af leveringsbetingelser, idet manglende demokratisk indflydelse på beslutninger om tariffer, priser og andre leveringsbetingelser kan føre til behov for indgreb, som ikke var nødvendige, hvis alle grupper af forbrugere var sikret en ligelig indflydelse.

Praksis fra den nu underkendte behandling i Gas- og Varmeprisudvalget viser, at selve eksistensen af en klagemulighed og en myndighed, som i givet fald kan gribe ind over for urimelige vedtægtsbestemmelser, oftest er tilstrækkelig til, at sådanne konflikter kan løses ved lokale forhandlinger uden indgreb fra Gas- og Varmeprisudvalget.

Der er derfor kun behov for en generel lovbestemmelse, som giver den nødvendige hjemmel til at kunne gribe ind, når gældende vedtægter ikke sikrer forskellige grupper af forbrugere en ligelig indflydelse på linie med de bestemmelser, som gælder for priser og forskellige andre leveringsbetingelser.

Med den betydelige grad af parallelitet, som findes på varmforsynings- og elforsyningsområdet, vil det samtidig være rimeligt i lovforslaget at fastlægge en tilsvarende udtrykkelig hjemmel for Elprisudvalget i forhold til forbrugerejede elforsyningsvirksomheder.